

SPRZEDAŻ BEZPOŚREDNIA

Sprzedazą bezpośrednią w ramach prowadzonej produkcji zwierzęcej mogą być objęte produkty pochodzenia zwierzęcego wyprodukowane tylko w gospodarstwie oraz niewielkie ilości tusz lub tuszek zwierząt łownych, tj. tusz grubej zwierzyny łownej nieoskórowanej lub tuszek drobnej zwierzyny łownej niewypatroszonej.

Wymagania te zostały określone w ustawie z dnia 16 grudnia 2005 r. o produktach pochodzenia zwierzęcego (Dz.U. z 2006 r. Nr 17, poz. 127 i Nr 171, poz. 1225) i rozporządzeniu MRiRW z dnia 29 grudnia 2006 r. w sprawie wymagań weterynaryjnych przy produkcji produktów pochodzenia zwierzęcego przeznaczonych do sprzedaży bezpośredniej – Dz.U Nr 5, poz.38 z dnia 12 stycznia 2007 r.).

W TYCH PRAWNYCH AKTACH OKREŚLONO:

- wymagania weterynaryjne, jakie powinny być spełnione przy produkcji i przez produkty pochodzenia zwierzęcego przeznaczone do sprzedaży bezpośredniej,
- wielkość, zakres i obszar produkcji produktów zwierzęcych,
- wymagania weterynaryjne dla miejsc prowadzenia sprzedaży bezpośredniej,
- warunki uboju zwierząt i zapewnienie warunków technicznych i sanitarnych produkcji, przechowywania i zbytu.

Istotna informacja:

- działalność w ramach dostaw bezpośrednich może być prowadzona na terenie województwa, na obszarze którego prowadzona jest produkcja lub na terenie województw przyległych.
- rolnik ma obowiązek powiadomić powiatowego lekarza weterynarii co najmniej 30 dni przed dniem rozpoczęcia działalności w zakresie produkcji produktów przeznaczonych do sprzedaży bezpośredniej o: zakresie, wielkości produkcji, rodzaju produktów pochodzenia zwierzęcego, które mają być produkowane,
- jeżeli sprzedaż bezpośrednia będzie odbywać się na obszarze powiatu innego niż powiat, gdzie prowadzona jest produkcja, należy o tym zawiadomić powiatowego lekarza weterynarii właściwego ze względu na miejsce sprzedaży w terminie 7 dni przed jej rozpoczęciem,
- sprzedaż bezpośrednia produktów pochodzenia zwierzęcego może być dokonywana ze specjalistycznych środków transportu, przy czym w przypadku sprzedaży jednocześnie więcej niż jednego rodzaju produktów, zapewnia się rozdzielenie tych produktów w sposób uniemożliwiający zanieczyszczenie,

SPRZEDAŻ BEZPOŚREDNIA OBEJMUJE:

- surowce pochodzenia zwierzęcego, tj. : surowe mleko i surową śmietanę, jaja konsumpcyjne, produkty pszczele nieprzetworzone (miód, pyłek pszczeli, mleczo pszczele),
- niewielkie ilości tuszek drobiowych i tuszek zajęczaków (np. króliki, nutrie), z tym że pozyskanych ze zwierząt poddanych ubojowi wyłącznie w gospodarstwie,
- niewielkie ilości mięsa zwierząt łownych (tusze grubej zwierzyny łownej nieoskórowanej lub tuszki drobnej zwierzyny łownej niewypatroszonej),

– żywych produktów rybołówstwa albo poddanych schłodzeniu lub czynnościom takim jak uśmiercanie, wykrwawianie, patroszenie, odgławianie lub usuwanie płetw.

W RAMACH SPRZEDAŻY BEZPOŚREDNIEJ DOPUSZCZA SIĘ:

1. Dla drobiu:

a) ubój drobiu w gospodarstwie rolnym producenta, którego roczna produkcja nie przekracza 2.500 sztuk w przypadku indyków lub gęsi, albo 10.000 sztuk w przypadku innych gatunków drobiu, oraz sprzedaż tuszek drobiowych przeprowadzoną zgodnie z przepisami o ochronie zwierząt oraz przepisami o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt,

b) sprzedaż tuszek drobiowych:

- konsumentowi końcowemu w miejscu prowadzenia sprzedaży bezpośredniej, w tym znajdujących się na terenie gospodarstw rolnych,
- konsumentowi końcowemu na targowiskach,
- do zakładów prowadzących handel detaliczny z przeznaczeniem dla konsumenta końcowego.

2. Dla zajęczaków:

a) ubój zajęczaków w gospodarstwie rolnym producenta, przeprowadzony zgodnie z przepisami o ochronie zwierząt, przepisami o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, i sprzedaż tuszek zajęczaków,

b) sprzedaż tuszek drobiowych:

- konsumentowi końcowemu w miejscu prowadzenia sprzedaży bezpośredniej, w tym znajdujących się na terenie gospodarstw rolnych,
- konsumentowi końcowemu na targowiskach,
- do zakładów prowadzących handel detaliczny z przeznaczeniem dla konsumenta końcowego.

3. Dla zwierząt łownych – sprzedaż:

a) tusz grubej zwierzyny łownej nieoskórowanej lub tuszek drobnej zwierzyny łownej nieoskórowanej,

b) tuszek drobnej zwierzyny łownej niewypatroszonej – po odstrzale wykonanym zgodnie z prawem łowieckim, konsumentowi końcowemu w miejscach prowadzenia sprzedaży bezpośredniej lub do zakładów prowadzących handel detaliczny z przeznaczeniem dla konsumenta końcowego.

4. Produktów rybołówstwa:

a) sprzedaż przez uprawnionego do rybactwa, w rozumieniu przepisów o rybactwie śródlądowym lub przez wykonującego rybołówstwo morskie, w rozumieniu przepisów o rybołówstwie, żywych lub schłodzonych produktów rybołówstwa, niepoddanych czynnościom naruszającym ich pierwotną budowę anatomiczną:

- konsumentowi końcowemu ze statków, z wyłączeniem statków zamrażalni i statków przetwórci,
- konsumentowi końcowemu w miejscach prowadzenia sprzedaży bezpośredniej, w tym znajdujących się na terenie gospodarstw rybackich,
- konsumentowi końcowemu na targowiskach,
- do zakładów prowadzących handel detaliczny z przeznaczeniem dla konsumenta końcowego,

b) uśmiercanie, wykrwawianie, odgławianie, usuwanie płetw i patroszenie produktów rybołówstwa,

c) sprzedaż produktów rybołówstwa konsumentowi końcowemu ze statków, z wyłączeniem statków zamrażalni i statków przetwórci,

- konsumentowi końcowemu w miejscach prowadzenia sprzedaży bezpośrednio, w tym znajdujących się na terenie gospodarstw rybackich,
- konsumentowi końcowemu na targowiskach,
- do zakładów prowadzących handel detaliczny z przeznaczeniem dla konsumenta końcowego.

5. Dla żywych ślimaków lądowych – sprzedaż:

- a) konsumentowi końcowemu w miejscach prowadzenia sprzedaży bezpośrednio, w tym znajdujących się na terenie gospodarstw rolnych,
- b) konsumentowi końcowemu na targowiskach,
- c) do zakładów prowadzących handel detaliczny z przeznaczeniem dla konsumenta końcowego.

6. Dla mleka surowego lub surowej śmietany pozyskanych w gospodarstwie rolnym producenta –sprzedaż:

- a) konsumentowi końcowemu w miejscu prowadzenia sprzedaży bezpośrednio, w tym znajdujących się na terenie gospodarstw rolnych,
- b) konsumentowi końcowemu na targowiskach,
- c) do zakładów prowadzących handel detaliczny z przeznaczeniem dla konsumenta końcowego.

7. Sprzedaż jaj konsumpcyjnych, pozyskanych w gospodarstwie rolnym producenta:

- a) konsumentowi końcowemu na targowiskach,
- b) do zakładów prowadzących handel detaliczny z przeznaczeniem dla konsumenta końcowego.

8. Sprzedaż produktów pszczelich nieprzetworzonych, takich jak: miód, pyłek pszczele, pierzga, mleczko pszczele, pozyskanych z pasiek będących w posiadaniu producenta:

- a) konsumentowi końcowemu w miejscu prowadzenia sprzedaży bezpośrednio w tym znajdujących się na terenie gospodarstw rolnych,
- b) konsumentowi końcowemu na targowisku,
- c) do zakładów prowadzących handel detaliczny z przeznaczeniem dla konsumenta końcowego – jeżeli zostały opakowane w opakowania jednostkowe.

WIELKOŚĆ PRODUKCJI

produktów pochodzenia zwierzęcego pochodzących z własnego gospodarstwa, przeznaczona do sprzedaży bezpośrednio zgodnie z rozporządzeniem, nie może przekraczać:

- a) do 1.000 litrów tygodniowo – dla mleka surowego,
- b) do 500 litrów tygodniowo – dla surowej śmietany,
- c) od 350 do 2.450 sztuk tygodniowo – dla jaj konsumpcyjnych,
- d) do 50 sztuk tygodniowo – dla tuszek indyków lub gęsi,
- e) do 200 sztuk tygodniowo – dla tuszek innych gatunków drobiu,
- f) do 100 sztuk tygodniowo – dla tuszek zajęczaków,
- g) w przypadku pozostałych produktów tj. produktów pszczelich, produktów rybołówstwa, ślimaków lądowych oraz tusz lub tuszek zwierząt łownych (tusze grubej zwierzyny łownej nieoskórowanej lub tuszek drobnej zwierzyny łownej niewypatroszonej) maksymalne wielkości produkcji nie zostały określone.

Nie należy zapominać o pomieszczeniach, w których produkuje się lub sprzedaje produkty pochodzenia zwierzęcego przeznaczone do sprzedaży bezpośrednio.

POWINNY BYĆ:

1. Skonstruowane w sposób zapewniający przestrzeganie zasad higieny oraz wyposażone w:

- sprzęt i urządzenia zapewniające ochronę przed gromadzeniem się zanieczyszczeń i przestrzeganie zasad higieny,
- wentylację wykluczającą powstawanie skroplin na ścianach i sufitach oraz na powierzchni urządzeń,
- naturalne lub sztuczne oświetlenie niepowodujące zmiany barw produktów,
- bieżąca ciepła i zimna woda przeznaczona do spożycia przez ludzi, w ilości wystarczającej do celów produkcyjnych i sanitarnych; lód używany do produkcji lub przechowywania produktów powinien być pozyskany wyłącznie z takiej wody.

2. Zabezpieczone przed dostępem zwierząt, w szczególności owadów, ptaków i gryzoni. Powinno:

- posiadać ściany, posadzki, sufity, drzwi i okna w dobrym stanie technicznym oraz łatwe do czyszczenia i dezynfekcji (okna i drzwi powinny być szczelne),
- w pomieszczeniach, w których produkuje lub sprzedaje się produkty pochodzenia zwierzęcego przeznaczone do sprzedaży bezpośredniej, powinna być zapewniona możliwość zmiany odzieży własnej na odzież roboczą lub ochronną, zmiana obuwia oraz oddzielne przechowywanie odzieży własnej.

Ponadto w miejscach prowadzenia sprzedaży bezpośredniej należy zapewnić:

- wyodrębnione miejsce na sprzęt i środki do czyszczenia i dezynfekcji,
- co najmniej jedną umywalkę przeznaczoną do mycia rąk, z ciepłą i zimną wodą, zaopatrzoną w środki do mycia rąk i ich higienicznego suszenia,
- toaletę splukiwaną wodą, której drzwi wejściowe nie otwierają się bezpośrednio do pomieszczenia, w którym znajdują się produkty pochodzenia zwierzęcego, wyposażoną w naturalną lub mechaniczną wentylację,
- miejsca, w których prowadzi się sprzedaż bezpośrednią, muszą być utrzymane w czystości poprzez właściwe czyszczenie i dezynfekcję.

Osoby, mające kontakt z produktami pochodzenia zwierzęcego przy wykonywaniu czynności związanych ze sprzedażą bezpośrednią, powinny:

- przestrzegać zasad higieny w procesie produkcji i sprzedaży,
- posiadać orzeczenie lekarskie o braku przeciwwskazań do wykonywania pracy wymagającej kontaktu z żywnością, wydane na podstawie przepisów o chorobach zakaźnych i zakażeniach,
- używać czystej, w jasnym kolorze, odzieży roboczej, nakrycia głowy zasłaniającego włosy oraz obuwia roboczego,
- myć ręce przed każdym przystąpieniem do pracy lub po ich zabrudzeniu.

Produkty pochodzenia zwierzęcego przeznaczone do sprzedaży bezpośredniej:

- powinny być świeże, o cechach organoleptycznych charakterystycznych dla danego produktu,
- należy je przechowywać w sposób uniemożliwiający ich psucie się.

Należy również pamiętać, że zgodnie z ww. rozporządzeniem temperatura przechowywanych lub transportowanych produktów pochodzenia zwierzęcego przeznaczonych do sprzedaży bezpośredniej nie może być wyższa niż:

4°C – dla tuszek drobiowych, zajęczaków i drobnej zwierzyny łownej niewypatroszonej,

3°C – dla narządów wewnętrznych grubej zwierzyny łownej nieoskórowanej,

7°C – dla tusz grubej zwierzyny łownej nieoskórowanej,

6°C – dla mleka surowego i surowej śmietany,

2°C – dla produktów rybołówstwa, z wyłączeniem żywych produktów rybołówstwa.

Produkty pochodzenia zwierzęcego przeznaczone do sprzedaży bezpośredniej powinny być schłodzone niezwłocznie, jeżeli jest to konieczne dla zapewnienia ich bezpieczeństwa. Pakowanie produktów pochodzenia zwierzęcego przeznaczonych do sprzedaży bezpośredniej w miejscu sprzedaży powinno odbywać się w obecności konsumenta końcowego, z wyłączeniem tuszek drobiowych, tuszek zajęczaków oraz produktów pszczelich, jeżeli zostały opakowane w opakowania jednostkowe w miejscu produkcji.

Jeżeli producent prowadzi sprzedaż bezpośrednią poza terenem gospodarstwa rolnego lub miejscem przyległym do miejsca produkcji, jest zobowiązany:

- umieścić na opakowaniach zbiorczych lub transportowych informację zawierającą: jego imię i nazwisko (albo nazwę) oraz adres miejsca prowadzenia działalności,
- informacja ta powinna być umieszczona dodatkowo w miejscu sprzedaży w sposób czytelny i widoczny.

Również odstrzelone zwierzęta łowne, przeznaczone do sprzedaży bezpośredniej, należy:

- poddać oględzinom przez osobę przeszkoloną zgodnie z przepisami rozporządzenia nr 853/2004,
- wytrzewieniu na łowisku – w przypadku grubej zwierzyny łownej nieoskórowanej. I jeszcze istotna informacja – tusze dzików i tuszki nutrii przeznaczone do sprzedaży bezpośredniej muszą być poddane badaniu na włośnię.

Obowiązkiem wszystkich produkujących, przetwarzających i wprowadzających do obrotu żywność pochodzenia zwierzęcego w ramach sprzedaży bezpośredniej jest:

- zagwarantowanie, że produkcja żywności jest bezpieczna dla zdrowia i życia konsumentów,
- zapewnienie właściwych wymogów higieny produkcji i sprzedaży produktów pochodzenia zwierzęcego określonych prawem.

tekst Ryszard Jasiński
ZODR Barzkowice